

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-3 vedtoges uden afstemning.

§ 5, ændringsforslag nr. 1 og 2, § 6, således ændret, ændringsforslag nr. 3 og 4, § 7, således ændret, ændringsforslag nr. 5 og 6, § 8, således ændret, ændringsforslag nr. 7, § 9, således ændret, vedtoges uden afstemning.

§§ 11-13, ændringsforslag nr. 8, § 14, således ændret, §§ 15 og 16, ændringsforslag nr. 9, § 17, således ændret, vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 10-16, § 19, således ændret, §§ 20-22, ændringsforslag nr. 17-86, § 23, således ændret, ændringsforslag nr. 87-137, § 24, således ændret, ændringsforslag nr. 138-162 til § 25, der medfører, at § 25 udgår, ændringsforslag nr. 163-168, § 26, således ændret, ændringsforslag nr. 169-176 til § 27, der medfører, at § 27 udgår, ændringsforslag nr. 177-182, § 28, således ændret, ændringsforslag nr. 183-222 til § 29, der medfører, at § 29 udgår, §§ 34 og 35, ændringsforslag nr. 223-226, § 36, således ændret, og §§ 37, 38 og 40-45 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 41: Forslag til lov om ophævelse af lov for Færøerne om bekæmpelse af kønssygdomme.

Af sundhedsministeren (Yvonne Hørløv Andersen).

(Fremsat 2/11 94. Første behandling 9/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 6 til miljø- og energiministeren:

»Kan ministeren oplyse, hvad regeringen vil gøre for at holde grundvandet fri for pesticider?«

Af Bent Hindrup Andersen (EL) og Keld Albrechtsen (EL).

(Forespørgslen anmeldt 25/10 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 1/11 94).

Begrundelse

Bent Hindrup Andersen (EL):

I 1987 vedtog Folketinget, at landbrugets forbrug af sprøjtemidler skal være halveret i 1997.

For det første taler handlingsplanen kun om at begrænse forbruget af pesticider, ikke om at standse det. Handlingsplanen har ikke til mål at fjerne pesticider fra landbruget, men kun at halvere forbruget.

Med de mængder af kemiske sprøjtemidler, der bruges i Danmark, vil en halvering stadig medføre en betydelig risiko for udvaskning til grundvandet.

For det andet er der kun tale om forbud og begrænsninger over for landbruget. Der er ingen gulerod, der positivt kan motivere landbruget, og det er uheldigt. Landmændene opfatter pesticidhandlingsplanen som restriktiv, mens bybefolkningen opfatter landmændene som

bagstræberiske og uansvarlige i forhold til miljøet.

Landmændene bruger de produkter, der er godkendt af Miljøstyrelsen, og når det viser sig, de er giftige, er det landmændene, der lægges for had. En handlingsplan som pesticidplanen, der alene bygger på forbud og restriktioner, vil til stadighed trække tunge veksler på forholdet mellem bybefolkning og landmænd.

Endelig vil pesticidhandlingsplanen vedblive komme i konflikt med EU og skabe en almindelig usikkerhed, idet det ikke er afklaret, i hvilken udstrækning EU kan gribe ind og forbyde vores forbud.

Der er derfor brug for en ny pesticidplan, der både sikrer landmændene et forsvarligt udbytte og stiler mod et pesticidfrit grundvand, og som er uafhængig af EU's direktiver.

En omstilling af landbruget til økologisk drift kan gennemføres på en måde, der er økonomisk og rentabel for landmændene. Økologisk drift vil som den eneste metode sikre, at grundvandet bliver pesticidfrit. Grunden er den simple, at der ikke bruges pesticider i økologisk drift. Desuden kan EU ikke forbyde os at dyrke økologisk.

Endelig kan økologisk drift sikre landbruget en mærkevarer, der på en og samme tid både kan stabilisere hjemmemarkedet og sikre en højprisvare på eksportmarkedet. Det er guleroden. Det er der perspektiv i. Jeg er ikke i tvivl om, at handlingsplanen er blevet til på baggrund af en oprigtig interesse i at sikre miljøet og grundvandet. Men de gode viljer gør det ikke alene.

I april i år rejste SF en forespørgsel i Folketinget om pesticider. Debatten og dagsordensforslaget holdt sig alene inden for rammerne af den eksisterende pesticidhandlingsplan. Når man studerer såvel ordførertaler og bemærkninger som dagsordensforslag, findes begrebet økologisk drift overhovedet ikke.

Forespørgslen i dag adskiller sig herfra ved, at den rejser spørgsmålet om et pesticidfrit grundvand, og at den derfor sigter mod at udbygge handlingsplanen med økologisk drift som en nødvendighed for at opnå dette.

Endvidere er der også på nogle områder en ny situation siden foråret 1992. De seneste målinger af drikkevandet udført af Danmarks Miljøundersøgelser er overraskende i og med, at der findes flere pesticider end ventet. Samtidig er der stor sandsynlighed for, at de nedbrydningsprodukter, som nedbrydning af pesticiderne resulterer i, er mindst lige så giftige som pe-

sticiderne. Endelig er der sket et gennembrud for afsætning af økologiske produkter, således at landbrugslandet Danmark er i den groteske situation at måtte importere økologiske landbrugsvarer.

Statsministeren sagde i sin åbringstale, at regeringen ville tage skridt til at fremme økologisk jordbrug. Vi ønsker at tage regeringen på ordet. Det er i høj grad på tide, at økologisk jordbrug bliver taget alvorligt og anerkendt som en ren produktion.

Sigtet med forespørgslen er at skabe politisk opbakning bag inddragelsen af økologisk drift som en del af strategien for at sikre et pesticidfrit grundvand. Denne forespørgsel rejser derfor en debat om både et nyt mål og nye midler.

Besvarelse

Miljø- og energiministeren (Svend Auken)
Det er et utroligt vigtigt spørgsmål, forespørgerne her rejser og – som forespørgerne også gør opmærksom på – et spørgsmål, vi ved gentagne lejligheder har drøftet og reageret på. Jeg har på regeringens vegne aftalt med Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, at vi den 1. december bruger en hel dag til at diskutere alle relevante spørgsmål vedrørende drikke- og grundvandet, hvor naturligvis spørgsmålet om en aktiv indsats for at hindre en forurening af vores vandmiljø med pesticider vil indgå med meget betydelig vægt.

Jeg forstår, at når forespørgerne gerne vil have forespørgslen alligevel til trods for, at der kun er få dage til, at vi skal bruge en hel dag til at gennemgå hele problemstillingen, så skyldes det, at forespørgerne gerne vil have konstateret, om der her i Folketinget er et flertal bag et ønske om at støtte og fremme et mere økologisk og dermed pr. definition kemikaliefrit landbrug i Danmark.

Og dér kan jeg på regeringens vegne svare umiddelbart ja til det ønske. Vi vil gerne være med til at diskutere, hvordan vi kan fremme økologisk drift, og jeg må sige, at for mit eget vedkommende glæder jeg mig over, at forbrugerne i stadig større udstrækning efterspørger de økologiske produkter. Det vil også via markedsmekanismen give det incitament til omlægning af dyrkningsmetoder i Danmark, som både er til fordel for sundheden og for miljøet.

Men alle de spørgsmål, der vedrører det økologiske, vil jeg komme tilbage til i forbindelse

med vores vanddag den 1. december, også spørgsmålet vedrørende anvendelse af grønne afgifter osv. i forbindelse med sikring af vandmiljøet.

Derfor vil jeg i dag indskrænke mig til ud over den politiske tilkendegivelse, jeg allerede har givet over for forespørgslen, at sige nogle mere konkrete ting om omfanget af det danske pesticidproblem og det arbejde, vi gør for at slippe af med de mest belastende pesticider herhjemme.

Inden jeg gør det, vil jeg dog imidlertid gerne have slået en enkelt ting fast også af hensyn til befolkningen. Med den megen offentlig omtale, der har været af pesticidproblemet – som jeg er meget glad for, for uden en kritisk offentlighed, uden en presse, der virkelig følger med i det her, er det umuligt at gennemføre miljømæssige fremskridt – er jeg overbevist om, at mange mennesker har fået det indtryk, at praktisk talt alt vores grundvand nu er forurenede af pesticider.

Det er faktisk ikke tilfældet. Danmark er i den privilegerede situation, at langt det meste vand, vi henter op fra grundvandet, er helt rent og kan drikkes og bruges til madlavning osv. uden nogen form for behandling, og det er et kæmpe gode for os, at vi kan tage det rene vand op fra grundvandet. Man kan sige, at pesticidproblemet, som jeg skal komme tilbage til med nogle mere uddybende bemærkninger om et øjeblik, konkret er stort i lokale samfund og på lidt længere sigt er en trussel mod grundvandet i Danmark.

Men det har ikke formået at ødelægge grundvandet endnu. Vi har stadig væk det store privilegium herhjemme, at vi kan hente vandet direkte op af undergrunden og drikke det uden nogen form for behandling. Der er altså ingen grund til at være bange, når man åbner for vandhanen i Danmark. Vi får rent vand op.

Jeg vil faktisk sige, at det vand, der kommer ud af hanen, er renere end det vand, vi køber på flaske i butikkerne, og det er selvfølgelig noget vi skal slås for at bevare.

Vores grundvand er, som jeg sagde det, truet fra mange forskellige sider. Grundvandet er truet af nitrat fra landbruget, kemikalier fra gamle industrigrunde og af overudnyttelse. Og endelig er grundvandet truet af pesticider eller rettere sagt pesticidrester. De seneste undersøgelser på dette område viser, at der i en større og større del af grundvandet findes spor af pesticider.

I de drikkevandsboringer, der er undersøgt, er der fundet pesticider i næsten hver syvende. Det er stadig kun nogle ganske få procent af boringerne, hvor pesticidindholdet ligger over grænseværdien for drikkevand. Men tendensen er stigende, og derfor er der al mulig grund til at være agtpågivende og gøre alt, hvad der kan gøres.

Den landsdækkende grundvandsovervågning omfatter i dag otte pesticider, og der er desværre al mulig grund til at tro, at der også kan findes andre pesticider og nedbrydningsprodukter i grundvandet. Vægtmængden af pesticider, der anvendes i Danmark, er reduceret væsentligt de sidste otte år. Men denne reduktion skyldes især, at gamle midler er erstattet med nye midler, der er betydelig mere biologisk aktive og derfor doseres i mindre mængder. Det viser også de seneste opgørelser.

Så der sprøjtes lige så intensivt i dag som nogen sinde. Behandlingshyppigheden, sprøjteintensiteten er ikke gået ned. Igennem mere end 10 år har myndighederne i Danmark kæmpet for at få fjernet de værste bekæmpelsesmidler. Der er blevet spændt ben for myndighederne mange gange gennem en brug, man fristes til at sige misbrug af klagesystemet med opsættende virkning.

Man har også brugt det administrative system, og man har forsøgt at misbruge arbejdet i EF. I foråret fik vi imidlertid vedtaget en ændring til kemikalieloven, hvorefter midler, der indeholder syv aktive stoffer, blev trukket ud af det danske marked. Efterfølgende har den agrokemiske industri selv trukket yderligere fem stoffer tilbage.

Lige nu arbejder Miljøstyrelsen på højtryk for inden årets udgang, altså i løbet af de kommende uger, at få afsluttet grundvurderingen af de mest miljøtruende gamle stoffer.

Denne undersøgelse omfatter 27 aktive stoffer, hvoraf hovedparten mistænkes for at true grundvandet, herunder de fire såkaldte fenoxysyrer. De øvrige mistænkes for at være svært nedbrydelige. På grundlag af vurderingen skal et salgs- og anmeldelsesforbud overvejes.

Jeg vil gerne sige for at gøre det her klart, at med de 27 midler, der i øjeblikket er til revurdering, har vi at gøre med en forholdsmeget betydelig andel af de præparater, de midler, der bruges på det danske marked.

Det er altså ikke sådan, at man sidder og kradser lidt i en betænkelig overflade. Man har fat ved ondets rod, og jeg synes, det er et arbej-

de, vi her i Folketinget skal bakke op så meget som overhovedet muligt.

Det internationale arbejde på det her område er aktuelt lige nu. I løbet af de næste år ændres godkendelsesformen for bekæmpelsesmidler i EF, og drikkevandsdirektivet står over for en revision.

De ensartede principper for godkendelse af midlerne blev fastsat i sommer. Danmark søgte at fastholde et højt beskyttelsesniveau af grundvandsressourcerne i hele Fællesskabet, og vi havde held til at sikre, at alle lande, der selv ønskede det, kunne fastholde det høje beskyttelsesniveau. Desværre blev der indført nogle undtagelsesregler, som landene kan anvende, men det blev ikke, om jeg så må sige, hovedreglen i de fælles ordninger.

Ved flere ministerrådsmøder i EF har regeringen flere klar udtryk for, at den fortsatte beskyttelse af grundvand og drikkevand i EU er en helt afgørende mærkesag for Danmark. Vi er således ved at være på rette vej, men det må være klart for enhver, at yderligere styringsmidler vil være nødvendige for at nå målene.

Og det er da netop regeringens ønske i forbindelse med fremlæggelsen af regeringens samlede handlingsplan som aftalt med Folketinget den 1. september at lægge op til en sådan dybtgående diskussion.

Forhandling

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg takker for besvarelsen.

Det er utvivlsomt et skridt i den rigtige retning, når miljøministeren tager initiativ til at indskrænke antallet af tilladte pesticider. Ingen tvivl om det.

Men efter vores opfattelse skal der yderligere initiativer til, hvis man på længere sigt skal kunne overlevere et pesticidfrit grundvand til vore efterkommere. Der er altså ikke tale om bare at kigge overskuelige år frem og se, om vi kan fastholde et rent grundvand.

Europa-Parlamentet hævder, at 2 pct. af de pesticider, der sprøjtes ud, ender i grundvandet. I Danmark sprøjtes 6.000 t aktiv gift ud om året. Selv en halvering af denne mængde og selv med indregning af den effekt, det vil have at forbyde de værste sprøjtemidler, vil der efter vores opfattelse stadig være stor risiko for, at grundvandet tilføres pesticider i uacceptable mængder.

Jeg vil gerne spørge ministeren: Er denne angst ubegrundet? Vil den halvering, som pesticidplanen indebærer, sikre, at vores grundvand ikke tilføres pesticider i uacceptable mængder?

Så er der en anden ting: vandmiljøplanen, som er vedtaget. Den fremmer, at der tilføres pesticider til grundvandet, og det vil sige, at de to planer modarbejder hinanden. I traditionelt jordbrug er der tale om vintersæd, der bliver godkendt som »grønne marker« i handlingsplanen for et renere vandmiljø. Det vil sige, at planten er sået efter høsten i efteråret, og at den er så lille, at den ikke har nogen særlig betydning i øvrigt for optagelsen af kvælstof; men vintersæden medfører desuden, at der nu også sprøjtes om efteråret, hvilket er den periode, hvor udvaskningen er størst på grund af de store nedbørsmængder.

Jeg vil igen spørge ministeren: Er det ikke urimeligt, at vi gennemfører en vandmiljøplan af hensyn til kvælstofforureningen, når den samtidig modarbejder pesticidplanen?

Ved udsprøjtningen af pesticider sker der en fordampning til atmosfæren. Det berøres ikke i pesticidhandlingsplanen. Der kan i dag spores pesticider på Nordpolen og på Sydpolen. En transport af pesticiderne med regnvandet betyder, at man ikke kan lave en bekæmpelsesplan alene for ganske få områder, for pesticiderne vil via atmosfæren og den nedkommende regn igen blive fordelt til andre områder.

Pesticidplanen beskæftiger sig endvidere udelukkende med forureningen af drikkevandet og ikke med de mængder, der afgives til luften, og heller ikke med pesticidernes direkte forurening af madvarer. Der er ingen, der i dag kan give en garanti for, at vi ikke kommer ud for slemme overraskelser i form af hidtil ukendte virkninger.

Vil det ikke være rimeligt, at en revurdering af pesticidhandlingsplanen og hele problematikken om pesticiderne kommer op til debat?

Men også i denne forbindelse vil økologisk produktion feje enhver tvivl af bordet.

Det kan også undre, at Miljøstyrelsen og Miljøministeriet ikke har inddraget økologi som en aktiv del af deres strategi. I dagbladet Information den 16. februar sidste år kunne man læse et svar fra Hans Henrik Christensen, underdirektør i Miljøstyrelsen, på et spørgsmål om, hvorvidt det økologiske landbrug er et element i en miljøstrategi:

»Når det gælder problemerne med gødning og kvælstofforurening af farvandene, så har

økologisk jordbrug ikke noget ekstra at byde på. Pr. arealenhed har de ikke mindre forurening end traditionelt jordbrug».

Og endvidere som yderligere et argument mod at inddrage økologien som en del af en miljøstrategi: »... det er fuldstændig utænkeligt, at man kan producere 17 mio. svin om året, og da slet ikke til konkurrencedygtig pris«.

Begge dele er lige forkerte.

I valgkampen var miljøministeren ude med lignende holdninger, hvor miljøministeren i bladet Effektivt Landbrug nr. 19, 1994, er citeret for følgende:

»Økologi løser ikke problemer med kvælstofudvaskningen, for her er det egentlige problem husdyrgødningen«.

Der findes imidlertid i dag undersøgelser, som er tilrettelagt netop med henblik på at sammenligne udvaskningen af kvælstof fra henholdsvis økologisk og traditionelt brug. En undersøgelse er lavet af Statens Husdyrbrug i Foulum, og den har som konklusion, at der i gennemsnit er tale om et kvælstofoverskud på henholdsvis 124 kg kvælstof i det økologiske brug og 240 kg kvælstof i det traditionelle brug. Der er således tale om en halvering af kvælstoftabet i det økologiske brug i forhold til konventionelt kvægbrug.

Undersøgelsen er som sagt vedrørende kvægbesætninger, og hvis man ganger det tal op, som resultatet giver, vil man med den operation alene, hvis man omstiller kvægbrug – hvilket ikke er det mest urimelige at forestille sig, man kunne omstille – komme op på 95 pct. af vandmiljøplanens mål, altså alene ved at omlægge kvægsektoren.

Spørgsmålet om de 17 mio. grise vil jeg vende tilbage til i et senere svar; men det er sådan, at det vil kræve ca. 1 mio. ha at omstille svineproduktionen, og så har man også dyrket det økologiske foder. Det er altså ikke et spørgsmål om, at der er problemer med plads. Det er også billigere at omlægge til økologisk drift end at rense drikkevandet.

Hvis den påstand, som vi fremfører, holder stik: at en halvering ikke er tilstrækkelig til at holde pesticiderne ude af vores grundvand og dermed af vores drikkevand, så skal det renses.

Miljøstyrelsen har offentliggjort en rapport fra maj 1993, hvori det konkluderes, at på det samfundsmæssige plan er udgifterne langt mindre ved en omlægning til økologisk brug, end de er ved traditionelt brug med tilhørende rensning af drikkevandet – en tankevækkende sam-

fundsmæssig økonomisk beregning. Jeg vil gerne høre, om miljøministeren mener, om denne beregning holder stik eller ej.

Der er også en række sidegevinster ved økologisk brug. Det medfører et mindre energiforbrug. Hvis man forestiller sig, at landbruget er omlagt økologisk, vil det svare til en reduktion i elforbruget på 12 pct., og det er altså en fortrængning af CO₂-belastningen, uanset om kunstgødningen er produceret i Danmark eller ej, og uanset om den er produceret ved hjælp af energi fra et vandværk eller ej.

Vi mener, at økologisk produktion er den rene produktion, og at denne debat om pesticider bør resultere i, at der tages skridt til at fremme den økologiske produktion. Vi har en trepunktsplan, som jeg vil uddybe senere; men den går for det første ud på, at braklægningsordningerne skal give mulighed for, at man kan omlægge til økologisk produktion i stedet for, at der som punkt to skal indføres en hektarstøtte til økologisk jordbrug, sådan at den kommer på linje med traditionelt landbrug, og sidst, men ikke mindst, skal der som et tredje punkt gøres en indsats for at øge omsætningen af økologiske varer for derigennem at sænke prisen.

Her kan det offentlige gå i spidsen ved, at alle institutioner køber økologisk. På den måde får den økologiske produktion et omfang, som kan give lavere priser og i øvrigt også mulighed for øget indtjening for landmanden.

Jeg er derfor utrolig glad for at kunne konstatere, at Folketingets restaurant, Snapstinget, i dagens anledning kan tilbyde en økologisk menu, og jeg håber, at Folketingets medlemmer bakker dette initiativ op, så den økologiske menu ikke bliver en sjældenhed, men hverdagskost. Jeg kan sige, at jeg har konstateret en fejl i annonceringen. Der står, at middagen er med peberrodssovs, men det viser, hvor svært det er at lave økologiske menuer – det har ikke været muligt for restauratøren at opdrive økologisk peberrod, så i stedet for er den med en delikat porresovs.

Jeg kan samtidig sige, at det er med stor glæde, jeg kan fremsætte et dagsordensforslag, der har så bred tilslutning i Folketinget. Jeg vil især fremhæve det konstruktive samarbejde, der har været med fru Elsebeth Gerner Nielsen fra Det Radikale Venstre og hr. Jens Vibjerg fra Venstre om udarbejdelsen af dagsordenen. Jeg har selv den opfattelse, at hvis der for alvor skal sættes fart på den økologiske udvikling, så er det selvfølgelig vigtigt, at regeringen står bag med al

den pondus, det giver. Men lige så vigtigt er det for mig at få et samarbejde med partiet Venstre, der som alle ved har en nær tilknytning til landbruget.

En positiv holdning fra landbrugets organisationer er af mindst lige så stor betydning, og jeg ser nu meget frem til, at denne udvikling breder sig til landbrugets organisationer. Og med SF's, Fremskridtspartiets og De Konservatives opbakning er det glædeligt, at der nu er fuldstændig politisk opbakning i Folketinget.

Jeg skal derfor på vegne af hr. Martin Glerup (S), hr. Jens Vibjerg (V), hr. Niels J. Langkilde (KF), fru Anni Svanholt (SF), fru Elsebeth Gerner Nielsen (RV), hr. Aage Brusgaard (FP), fru Sonja Albrink (CD) og endelig på vegne af Enhedslisten, De Rød-Grønne, stille følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»Idet Folketinget anbefaler, at økologisk drift inddrages som en del af strategien for et pesticidfrit grundvand, går Folketinget over til næste punkt på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 8).

Formanden:

Der er nu stillet følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag vil nu indgå i de videre forhandlinger.

Martin Glerup (S):

Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg sige, at vi jo så må håbe, at vi kan få en grøn Tuborg til det økologiske måltid i Snapstinget.

Men ellers vil jeg sige, at det er nødvendigt at bruge en række virkemidler i kampen mod giftrester i drikkevandet: udlægning af særlige vandbeskyttelsesområder, fjernelse af flere giftige stoffer fra markedet, adfærdsregulerende afgifter og tilskud til miljøvenlig landbrugsdrift.

Det er rigtigt, som det er fremhævet, at pesticidhandlingsplanen fra 1986 stiller krav om, at landbruget inden 1997 skal reducere pesticidbelastningen med 50 pct. i forhold til forbruget i første halvdel af 1980'erne. Dette krav kan ifølge Statens Jordbrugsøkonomiske Institut ikke opfyldes inden for de eksisterende rammer. Samtidig afsløres i stadig stigende omfang giftrester i vandboringer landet over, og søgelyset rettes nu for alvor mod de sundhedsmæssige konsekvenser af en miljøbelastning, som vi har været alt for længe om at tage alvorligt.

Udviklingen på dette område er et soleklart eksempel på, at vi fejlagtigt har troet, at vi uden alvorlige konsekvenser kunne anvende stadig stærkere miljøfremmede kemikalier til at bekæmpe skadelige ukrudtsarter og insekter. På baggrund heraf er der behov for at se på problemet ud fra en helhedsmæssig synsvinkel.

For det første med hensyn til land- og skovbrugssektorens gifthanvendelse i driften: Hvordan og hvor meget gift bruges i landbrug, skovbrug og gartnerier?

For den anden de miljømæssige konsekvenser på en samlet flora og fauna, på vandløbene og på grundvandet.

For det tredje må vi se på den sundhedsmæssige langtidsvirkning af omgang med pesticider: den faldende vandkvalitet og de ikkeøkologiske fødevarer.

Hertil kommer, at problemet kræver såvel en her og nu-indsats som en mere langsigtet plan.

Socialdemokratiet er af den opfattelse, at det er nødvendigt at tage gifttruslen alvorligt. Det er nødvendigt at kombinere flere virkemidler, hvis vi også på den anden side af år 2000 vil have rent og ikke kemisk behandlet drikkevand i hannerne. Her og nu-indsatsen består i, at flere giftige miljøbelastende stoffer sættes på forbudslisten i lighed med atrazin og de øvrige seks aktive giftstoffer, som allerede er forbudt.

Miljøministeren og regeringen gjorde en banebrydende indsats, da det lykkedes at få hul på revurderingen af de 1.200 giftmidler svarende til 216 aktivstoffer. Men fjernelsen af de giftigste stoffer løser ikke problemet alene. Det er nødvendigt helt at fritage de vigtigste grundvandsområder for pesticider. I lighed med f.eks. Tyskland bør vi indføre effektivt beskyttede vandbeskyttelsesområder til sikring af den danske befolknings rene drikkevand. Det betyder ikke, at vi skal prisgive grundvandet i de øvrige områder, men derimod, at vi skal erkende, at beskyttelsesopgaven er så stor, at vi simpelt hen er nødt til at prioritere den, fordi vi ikke er i stand til at beskytte vandet overalt i Danmark lige godt.

Da der ofte drives land- og skovbrug på arealerne over grundvandsressourcerne, er det nødvendigt, at der sker indgreb over for dyrkningsmetoder med brug af plantegifte og kunstgødning. Når der sker indskrænkninger i driften, bliver det nødvendigt at yde økonomisk kompensation for de driftsmæssige tab, og det falder jo udmærket i tråd med regeringens planer om at indføre grønne afgifter. En klækkelig

afgift vil ifølge modelberegninger fra Statens Jordbrugsøkonomiske Institut reducere anvendelsen af sprøjtegift væsentligt. I betragtning af, at nedslivende sprøjtegiftrester truer grundvandet her og nu, er der grund til, at de begrænsede foranstaltninger, herunder højere afgifter og deres tilbageførsel, drøftes med landbruget hurtigst muligt. Ingen – og jeg understreger ingen – kan have interesse i, at denne proces trækkes i langdrag.

Den kendsgerning, at provenuet fra de grønne afgifter skal ledes tilbage til erhvervet, bevirker, at det vil være muligt at tilgodese økologisk dyrkning over de værdifulde grundvandsressourcer via denne tilbageførsel af midlerne.

Socialdemokratiet er tilhænger af en mere økologisk jordbrugsudvikling. Borgernes massive efterspørgsel efter økologiske varer har overhalet landbruget og politikerne. Det understreger, at økologisk landbrug i fremtiden ikke kun skal være en niche, men en driftform, som skal tages alvorligt.

Der er behov for biologiske og økonomiske beregninger for grundvand, plantegift, kvælstof, dyrevelfærd og produktkvalitet. Kort sagt: Vi bør have et bedre beslutningsgrundlag med nogle bæredygtige pejlepunkter for fremtidens landbrug, skovbrug og gartneri, altså en økonomisk pendant til Energi 2000-trafikhandlingsplanen og andre fremtidsrettede handlingsplaner. Det vil være den mest effektive måde at få udfaset de fleste mulige giftstoffer på til fordel for en mere bæredygtig udvikling og en bedre ressourceudnyttelse.

Jens Vibjerg (V):

Lad det være sagt med det samme: Venstre ønsker grundvandet fri for pesticider og for den sags skyld alle andre stoffer, der kan være sundhedsskadelige.

I dag er pesticider på dagsordenen, men det er kun én af mange risici, vi udsætter grundvandet for. Vi bør derfor snakke grundvandsbeskyttelse i bred forstand.

En lang række af de stoffer eller affaldsstoffer, vi har eller bruger i vort samfund, kan udgøre en sundhedsrisiko, hvis de på den ene eller anden måde siver ned til grundvandet. Jeg behøver bare at nævne alle de risici, der er ved anvendelse af slam fra rensningsanlæg.

Hvad kan vi gøre for at sikre grundvandet bedst muligt? I Venstre er vi i hvert fald af den opfattelse, at vi skal sikre grundvandet, så vi også i fremtiden kan drikke det uden sundheds-

mæssige risici. Derfor er spørgsmålet fra Enhedslisten alt for snævert set i relation til fortsat at sikre et godt grundvand.

I Venstre er vi af den opfattelse, at mange andre forhold har mindst lige så stor betydning for vort grundvand og miljø. Nu er forespørgslen udformet snævert, og jeg vil på Venstres vegne forholde mig til det.

Der er i en række boringer fundet forekomster af pesticider eller pesticidforbindelser, og selv om det i de fleste tilfælde er i meget små mængder, så små, at størrelsesordenen næsten ikke er til at fatte, skal alarmklokkerne ringe. Men det er også vigtigt i den situation at holde hovedet koldt, så den indsats, vi skal sætte i værk, er den rigtige set i lyset af hele vores velfærdssamfunds udvikling og beståen.

Vi kan selvfølgelig bruge den kontante fremgangsmåde og forbyde al anvendelse af pesticider, og man kan vel ikke afvise, at enkelte mennesker ikke er i stand til at se tingene i en større sammenhæng, eller at de ud fra helt snævre og egoistiske interesser kunne forledes til den holdning.

I Venstre – og det tror jeg for øvrigt også gælder store dele af ikke bare Folketinget, men også i befolkningen som helhed – er vi af den opfattelse, at tingene er mere komplicerede end som så.

Mange mennesker siger, at de ønsker rent vand. Men rent vand, har jeg lært, er H₂O, og det findes vist kun i laboratorier. Det er jo ikke det, vi vil have. Alt grundvand indeholder forskellige salte, som er en naturlig del af det økologiske kredsløb. Nogle af disse stoffer er livsvigtige for os i små mængder, men dødelige i lidt større mængder. Et samfund i aktivitet vil sprede stoffer, som i måske helt mikroskopiske mængder når ned til grundvandet på et eller andet tidspunkt.

Det drejer sig selvfølgelig om at sikre, at alle disse uønskede stoffer ikke på noget tidspunkt når grundvandet i mængder, der kan udgøre en sundhedsrisiko. Derfor skal vi vide, hvilke stoffer der når ned til grundvandet, og hvordan. Det er vigtigt at vide, hvordan de registrerede forureninger er opstået.

Er det udsivninger fra tidligere tiders deponeringer, som endda på det tidspunkt måske var lovlig bortskaffelse af affald og rester? Indtil vel omkring 1980 var det jo Miljøstyrelsens vejledning at nedgrave kemikalierester og brugt emballage.

Er det nedsvivninger fra sår til grundvands-spejlet, det være sig dårligt udførte grundvandsboringer, dårlig forsegling af lukkede boringer og overflødiggjorte brønde eller, som vi ofte har set, mangelfuld eller slet ingen forsegling af forskellige undersøgelsesboringer? Disse sår giver jo direkte adgang til grundvandet. Derfor vil jeg på Venstres vegne foreslå miljøministeren, at ministeren tager initiativ til at undersøge muligheden for, at brøndborere og firmaer, der foretager boringer ned til undergrunden, bliver autoriserede.

Eller skyldes forureningen forkert anvendelse af midlerne, hvor brugerne ikke er blevet tilstrækkelig oplyst om midlerne og deres anvendelse? Jeg vil gerne spørge, hvilke undersøgelser der er sat i værk for at klarlægge, om pesticidforureningen i visse vandboringer kommer fra punktforurening eller fra almindelig anvendelse. Det er uhyre vigtigt, at Miljøstyrelsen ved sine godkendelser kender alt til mobilitet og også oplyser om den, så der i anvendelsen kan tages hensyn hertil. Enhver rådgiver og enhver bruger er jo interesseret i at vælge de midler, der har de mindste risici ved anvendelse.

Det er også af yderste vigtighed, at Miljøstyrelsen hele tiden er på forkant i sin revurdering af gamle midler og ikke mindst sikrer en hurtig godkendelse af nye miljøvenlige midler. Vi ved i hvert fald, at nogle midler er meget mere skånsomme end andre, og at de nyeste midler er meget mere specifikke og derfor kun går efter lige det, de skal.

Derfor er det vigtigt, at Miljøstyrelsen prioriterer sine ressourcer rigtigt, så det ikke er styrelsen, der i fremtiden skal være en hindring for, at erhvervene og de private kan få de til enhver tid bedste og mest miljøskånsomme midler til deres rådighed.

I den forbindelse er det vigtigt, at man er så tidligt ude, at der kan ske en fornuftig afvikling af de uønskede stoffer, så erhvervene har mulighed for at finde alternative midler eller metoder. Det håber jeg ministeren vil sikre.

Når det er sagt, vil vi i Venstre også gerne pointere, at vi skal spille på alle de strenge, vi har, for at undgå pesticider i grundvandet, dvs. anvende forskning og forsøg, der kan medvirke til det lavest mulige forbrug, hvor anvendelse er nødvendig. Vi skal også satse på den økologiske produktion i den udstrækning, der er afsætning og økonomi heri.

Når vi snakker pesticider, er økologisk drift selvfølgelig en god metode. Der er så en lang

række forhold, der gør, at vi langt fra kan klare os ad den vej, men økologisk drift skal udnyttes i den udstrækning, det er muligt. Er det 2 pct. eller 5 pct. eller for den sags skyld 10 pct., så er det jo godt. Der skal selvfølgelig ikke være på bekostning af almindeligt konventionelt landbrug, men et supplement hertil.

Det er en kendsgerning, at landbruget har gjort en kæmpeindsats for at leve op til miljøministerens handlingsplan for nedsættelse af forbruget af bekæmpelsesmidler. Og når der tages hensyn til ændret afgrødevalg, grønne marker osv., må man vel også sige, at erhvervet meget godt har levet op til målsætningerne.

Samtidig har vi jo ikke set virkningerne af de sidste tiltag, bl.a. EU-reformens indflydelse og landmændenes videreuddannelse i brugen af bekæmpelsesmidler. Sprøjtebevis med deraf følgende kursusvirksomhed afvikles jo først fra nu og frem til 1998.

Men jeg synes, det kniber for ministeren at leve op til handlingsplanen. Ministeren er aldrig kommet med nogen liste eller opgørelse over forbruget af stoffer, som er særlig betænkelige for sundhed eller miljø, som det ellers er forudsat i handlingsplanen. Landbruget har altså ikke haft mulighed for at vælge disse midler fra.

Derfor skal mit sidste forslag til ministeren være: Lad os få indført et belastningsindeks for hvert enkelt middel, så brugeren umiddelbart kan se, hvilke midler der er de mest miljøvenlige.

Afslutningsvis vil jeg gerne gentage, at i Venstre ønsker vi, at vi kan drikke vores grundvand uden mindste sundhedsrisiko. Derfor ønsker vi at beskytte vores grundvand ikke bare mod pesticidforurening, men mod alle stoffer, der kan udgøre en sundhedsrisiko, derfor ønsker vi autorisation til at bore ned i undergrunden, derfor ønsker vi hurtigt arbejde i Miljøstyrelsen, og derfor ønsker vi ordentlig vejledning, f.eks. i form af et belastningsindeks for hvert enkelt middel.

Vi kan selvfølgelig støtte dagsordensforslaget.

Niels J. Langkilde (KF):

Det Konservative Folkeparti ønsker, at grundvandet undgår enhver form for forurening. Hverken pesticider eller andre fremmedstoffer skal forurene vores grundvand.

Der vil nok komme stort set enslydende meldinger fra alle partier i dag. Jeg synes, at det er det budskab, vi har hørt indtil nu, og jeg kan da

heller ikke forestille mig nogen, der ville synes, at det var godt at fylde forbrugerne med drikkevand, der var fyldt med pesticider.

Det bliver altså ikke en målsætningsdebat på den måde, vi vil få i dag, og jeg vil derfor også gå over til at snakke om de metoder, vi kan anvende i at nå det mål, vi har fælles: grundvand uden forurening.

Først skal man måske lige afklare det med pesticiderne. De har faktisk haft nogle positive virkninger og i mange år været med til at sikre landmændene et godt og stabilt udbytte. Men vi er nu i stadig stigende omfang blevet opmærksom på pesticidernes negative miljøeffekter, og de bekymrer. De forringer bl.a. livsbetingelserne for de vilde dyr og planter, de skader nyttedyr som f.eks. bier og rovinsekter, og de ophobes i fødekæden og forurener ikke kun grundvandet, men også søer og vandløb.

Derfor har vi to punkter at forholde os til: Vi skal forholde os til det grundvand, der allerede er forurenede, og vi skal gøre meget for at forhindre det øvrige grundvand i at blive forurenede.

Danmarks Geologiske Undersøgelse analyserede i 1993 700 borer, og der blev fundet rester af bekæmpelsesmidler i 6 pct. af grundvandsprøverne. I ca. halvdelen af tilfældene blev drikkevandsdirektivets grænseværdi overskredet. Nye tal er på vej, og der er ikke grund til at formode, at de vil blive bedre.

Vi står over for et reelt problem, som kræver handling, men ikke panikhandling, for overskridelserne ligger – og heldigvis for det – fortsat langt under den toksikologiske grænseværdi, der er fastsat af Verdenssundhedsorganisationen, WHO.

Man skal se forureningen af drikkevandet med pesticider i sammenhæng med andre kilder til forurening af grundvandet, løsninger på grundvandsforureningen skal ses i sammenhæng. Kun på den måde kan indsatsen give størst mulig effekt.

Med vor nuværende viden og med den nuværende teknologi er det i praksis umuligt at rense grundvand, der allerede er forurenede. Der bliver gjort forskellige forsøg, men nogen let opgave er det ikke. Oppumpning af forurenede grundvand finder sted flere steder for at forhindre en forurening i at brede sig, men det er ganske vanskeligt at vurdere, hvilken effekt disse udpumpninger har.

Derfor skal vi også til det yderste være forsigtige med at forurene vores grundvand. Det er langt bedre at forebygge, end det er at helbrede.

Denne forsigtighed må derfor også gælde vurderingen af de stoffer, som det tillades at benytte i villahaver, i byernes grønne områder, i skovene og selvsagt i landbruget.

Det blev indtil midten af 1970'erne tilrådet at nedgrave rester af bekæmpelsesmidler, som vi hørte det tidligere, og også den emballage, som bekæmpelsesmidlerne var i, og en ukendt mængde bekæmpelsesmiddelrester er anbragt på vores lossepladser. Hvilke bidrag de giver til forureningen, er det svært at skønne over, og det er svært at gøre noget ved det. Arbejdet med at rense de mange giftgrunde kan måske hjælpe på lidt længere sigt, men desværre går det langsomt. Det koster nemlig rigtig mange penge, så det kan vi ikke sætte vores lid til.

Hvordan kan vi så forebygge pesticider i grundvandet? Den ultimative løsning ville selvfølgelig være at forbyde al anvendelse af pesticider. Jeg drømmer om, at det engang i fremtiden kan blive tilfældet, men et totalforbud er slet ikke muligt i dag, hvis vi fortsat skal kunne drive et lønsomt landbrug i Danmark.

Pesticidhandlingsplanen fra 1986 blev vedtaget for at vende udviklingen – den aktive stofmængde skulle ned med 25 pct. inden 1990 og med yderligere 25 pct. inden 1997. Målsætningen fra 1990 havde landbruget stort set opfyldt allerede i 1989, og det var en glædelig ting. I 1992 var salget af aktivstoffer 4.566 t. Den solgte mængde aktivstoffer var dermed 35 pct. lavere end det, man havde i referenceperioden 1981-85, men behandlingshyppigheden var øget med et par procent. Yderligere reduktion er bestemt mulig, da ny teknologi og mere miljøvenlige bekæmpelsesmidler arbejder i den rigtige retning. Så der er lys forude.

Desværre har behandlingshyppighedsmålet ikke nået det omfang, men det er også et sekundært mål i forhold til mængden af aktive stoffer.

Denne målsætning foreslog Danmarks Miljøundersøgelser da også ophævet allerede i »Miljø- og Livskvalitet 1994-2010«, som det fremgår af side 112; denne rapport er fra juni 1992. Problemet er senere behandlet her i salen, men man har ikke fundet frem til et andet og mere velegnet mål.

Det er vigtigt at notere sig, at landbrugets organisationer ikke ønsker at anvende pesticider, som kan havne i grundvandet. Det er en meget vigtig udmelding, og den skal vi notere os. De berørte erhverv har hermed handlet med stor ansvarlighed.

Den konservative opfattelse er, at miljøpolitikken skal bygge på solid viden. Et godt forskningsarbejde er i gang på pesticidområdet såvel i de private virksomheder som i Statens Planteavlsforsøg. Denne forskning skal styrkes, og rammerne omkring finansloven skulle også åbne mulighed for mere forskning på området, hvis der er velegnede projekter.

Hvis vi bliver alt for forsigtige og bygger de politiske beslutninger på frygt, vil vi hurtigt kunne høste mistillid til denne del af miljøpolitikken, og det ville virke underminerende for miljøforbedringer i årene fremover.

Når vidensgrundlaget er på plads, kan rådgivningen blive bedre, vejledningerne mere præcise og informationerne til borgerne ligeledes bedre.

Ikke mange i vores land vil affinde sig med diktater. Hvis man skal ændre befolkningens og erhvervenes vaner til det bedre, skal man have argumenterne i orden. I samklang med disse principper er der i 1993 indført obligatorisk undervisning for erhvervsmæssige brugere af bekæmpelsesmidler, og der blev i 1989 iværksat et projekt med intensiv rådgivning af landmænd i, hvordan forbruget af pesticider kan nedbringes.

Det kunne være spændende at høre, om miljøministeren kan fortælle om resultaterne fra den rapport, der er lovet på rådgivningsdelen – måske nogle foreløbige resultater. Hvor godt har det virket? Ligeledes kunne det være spændende at høre, om forskerne på Landbohøjskolen har udarbejdet det lovede kodeks for godt landmandskab med henblik på brug af pesticider.

Teknologinævnets Nyhedsbrev er blot den seneste kilde til anbefaling af ændrede dyrkningsformer som en vej til beskyttelse af grundvandet mod pesticider. Andre har i tidens løb peget på en større variation i valget af afgrøder som en vej til mindre forbrug af planteværnsmidler. Vi har jo i vores land ændret dyrkningsmetoderne radikalt, og det har haft disse omkostninger.

Jeg tror, vi på mange områder kan lære noget af at kigge lidt tilbage og se på, hvordan vores forfædre opførte sig på markerne. Her var måske et sådant område.

Vore principper på pesticidområdet må også præge EU-arbejdet. Skal de danske synspunkter have gennemslagskraft, er det ikke tilstrækkeligt at sige, at vi skal følge et forsigtighedsprincip. Vi skal have argumenterne helt på plads, være væbnet til tænderne.

I den forbindelse savner jeg stadig en redegørelse fra miljøministeren om Danmarks grundvand og Danmarks drikkevand. Han trak den forhenværende miljøministers redegørelse tilbage, og der er ikke sket så meget på området siden. Men jeg har forstået, at den nu er på trapperne, og at vi måske har den allerede inden vanddagen den 1. december. Og det ville jeg være glad for.

Vi vil være med til at arbejde positivt med de eventuelle forslag, der kommer, og vi ser frem til et godt samarbejde om disse ting. Vanddagen kan være med til at give os den nødvendige baggrund for en helt seriøs behandling.

Jeg forstår godt, at Enhedslisten har rejst denne debat i dag, og jeg er glad for det. Og vi kan selvfølgelig støtte den foreslåede dagsorden.

Anni Svanholt (SF):

Det er en menneskeret at kunne få rent drikkevand. Derfor er det helt uacceptabelt, at der kan forekomme sprøjtegifte eller andre skadelige stoffer i grundvandet.

Grundvandet er en begrænset og uerstattelig ressource, som vi har ansvaret for. Vi skal passe godt på den kostbare ressource, så de kommende generationer også har det livsnødvendige grundvand. Derfor er der efter SF's opfattelse et stærkt påtrængende behov for at få vedtaget en langsigtet handlingsplan for sikring af rent drikkevand og grundvand i Danmark.

SF har taget initiativ til afholdelse af en vanddag i Folketingets Miljøudvalg, hvor der vil blive lejlighed til at drøfte alle de forhold, der vedrører grund- og drikkevand. Denne vanddag skal ses som et væsentligt bidrag til en kommende plan til sikring af rent drikkevand i Danmark; og naturligvis er økologisk drift en del af det.

Det nuværende EF-drikkevandsdirektiv fastsætter, at der i praksis ikke må være sprøjtegifte i drikkevandet, og det skal fastholdes ved den kommende revision. Derfor vil vi under ingen omstændigheder acceptere EU-forslag, der tillader en forringet grundvandskvalitet.

I foråret blev vi jo alle opskræmt af fundet af sprøjtegifte i drikkevandet i Ejstrupholm. Mange vandværker gik i gang med analyser, og nye fund af sprøjtegifte kom til. Det var nødvendigt at lukke vandboringer.

SF tog i april initiativ til en forespørgsel til miljøministeren om manglende opfyldelse af pesticidhandlingsplanen. I den forbindelse stillede SF et dagsordensforslag – Folketingets for-

handling 1993-94 sp. 9012 – for at ændre den uholdbare situation på bekæmpelsesområdet. Vi ønskede at opfordre regeringen til: »- at fastholde pesticidhandlingsplanens målsætning, - at fremskynde udfasning af miljøfarlige sprøjtemidler i både Danmark og EU, - at fremlægge forslag til adfældsregulerende afgift på sprøjtemidler, - at pålægge statsinstitutioner – som f.eks. DSB – samt henstille til kommuner og amter at lade udarbejde handlingsplaner for fuldstændig afvikling af brugen af sprøjtemidler, - at øge bevillingerne mærkbart til forskning og produktudvikling i ikkekemiske alternativer, - at sikre en mere effektiv overvågning af drikkevand og grundvand og - i forhold til EU at modsætte sig eventuelle forringelser af beskyttelsesniveauet samt fastholde de restriktive grænseværdier i forhold til drikkevand.«

Folketinget konstaterede ved den lejlighed, at pesticidhandlingsplanen om at halvere sprøjtemiddelforbruget inden 1997 helt havde spillet fallit. Forespørgslen resulterede i en vedtagelse af et dagsordensforslag, som efter vores opfattelse ikke var så vidtgående, som det var påkrævet.

Miljøminister Svend Auken forbød atrazin og seks andre sprøjtemidler, og flere analyseprogrammer blev iværksat; men det var ikke nok. Vi står nu her i dag og må konstatere, at drikkevandet er endnu mere truet eller forringet end før antaget.

De seneste analyser fra Danmarks Geologiske Undersøgelse har vist et stærkt forværret billede. Der er fundet sprøjtemidler i mange flere borer, og der er fundet flere typer af sprøjtemidler, de såkaldte fenoxysyrer. Og derudover har vi en frygt for en række nedbrydningsprodukter. Atrazin kan nedbrydes til mindst tre atrazinlignende stoffer, mens fenoxysyrerne nedbrydes til klorfenoler. Antallet af nedbrydningsprodukter kan derfor være langt større end antallet af udvaskelige sprøjtemidler.

Og endnu en alarmerende trussel er kommet til: Der er konstateret sprøjtemidler i regnvand. Danmarks Miljøundersøgelser har fundet lindan, som nu er forbudt. Regnvandet er jo netop vores kommende drikkevand, og derfor er det meget alarmerende.

SF har en række forslag til pesticidfrit drikkevand. Vi mener, at den bedste og eneste garanti mod yderligere forringelser af grundvandet er at fjerne forureningskilderne. Det vil sige, at der ikke skal anvendes sprøjtegifte på landbrugsjorden, i skovbruget eller på andre arealer.

Vi har al mulig grund til at være usikre på, om de sprøjtemidler, som nu er godkendt, alligevel er skadelige og vil nå ned til grundvandet. Atrazin var jo også godkendt. Sagen er den, at vi ikke ved nok om sprøjtemidlernes skadevirkninger og samspilseffekter og aldrig kommer til at vide det.

Der vil med andre ord også i fremtiden være stor usikkerhed forbundet med sprøjtemidlers anvendelse og risiko for forurening af grundvandet.

Der skal tænkes og handles langsigtet nu for at redde grundvandet. Der skal udarbejdes en samlet strategi for omstilling af landbrugsdriften til økologisk landbrug og miljøvenlig landbrugsproduktion uden brug af sprøjtemidler.

Der er nu særdeles gode muligheder for at fremme en sådan omstilling. Forbrugerne efterspørger nu overalt sunde, rene og økologiske fødevarer. Leverancerne kan slet ikke følge med efterspørgslen. Derfor er der nu behov for en lang række politiske initiativer, der for alvor kan sætte gang i omlægningen til økologisk drift og produktion af økologiske fødevarer.

I SF mener vi, at der er behov for øget omlægningsstøtte, styrkelse af økologisk konsulentrådgivning, styrkelse af den økologiske forskning, styrkelse af den økologiske produktudvikling og udbygning af salg bl.a. gennem ansættelse af flere økologiske afsætningskonsulenter samt en offentlig grøn indkøbspolitik, der også omhandler økologiske fødevarer. Det offentlige bør selvfølgelig gå foran her.

Derfor har SF foreslået, at der afholdes en høring om, hvorledes man bedst afhjælper mangelen på økologiske madvarer. Vi er glade for, at landbrugsministeren har taget positivt imod SF's forslag. Men for at få en hurtig virkning er der også her og nu behov for at forbyde flere sprøjtemidler og for en afgift på sprøjtemidler.

Men det eneste, der virkelig kan sikre et sprøjtegiftsfrit drikkevand, er at lade være med at sprøjte. Det vil sige, at der skal satses aktivt på omstilling til økologisk landbrug, gartneri og skovbrug uden sprøjtemidler.

Det er med disse begrundelser, SF er medforlagsstiller til dagsordensforslaget.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Inden vi skruer os for højt op, vil jeg gerne sige til fru Anni Svanholt, at når jeg nu her efter mødet i salen går uden for og spiser det æble, jeg har her, så er der selvfølgelig risiko for, at jeg får

en minimal mængde af sprøjtgift, for den ligger nok lige på grænseværdien, men det skal jo sammenholdes med, at hvis jeg skal have den samme mængde ved at drikke vand, som vel at mærke lever op til eller ligger på niveau med grænseværdien, skal jeg drikke 3 liter om dagen i et helt år.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Ja, hr. Jens Vibjerg, det er rigtigt, men så kunne det jo være, man skulle holde op med at sprøjte æblerne og kigge på grænseværdierne for at sprøjte æbler i stedet for.

Aage Brusgaard (FP):

Angående beskyttelse af vores grundvand vil jeg gerne sige, at grundvandet jo er en af de få ressourcer, vi har her i Danmark, og jeg tror, at alle partier – det kan jeg høre – er enige om, at vi skal beskytte det.

Men vi må også være enige om, at status quo i dag er, at vi har godt grundvand og vi har rigeligt af godt grundvand. Og årsagen hertil er jo selvfølgelig, at vores bønder har evnet at passe på det igennem århundreder – og ligeså vores gartnere. Så vi skal forsøge at undgå at føre en hetz mod vore bønder.

Vi er altså enige om, at vi skal bevare vores grundvand, også i forhold til pesticider. Alt andet vil være politisk selvmord i dag. Befolkningens syn er vel stort set sådan, at mange frygter, at om 20 eller 30 år har vi intet grundvand, vi kan drikke uden angst for, at vi får gift i os. Og det er jo det, vi skal undgå. Det er netop befolkningens syn, offentlighedens syn på grundvandet, der har gjort, at vi har debatten her i dag. Vi kan vel klart sige, at det er in at snakke om vand.

Jeg vil godt komme ind på lidt andre emner end dem, de andre ordførere har været inde på; ellers bliver det også lidt kedeligt og trivielt.

Hvad har skabt frygten i befolkningen for vores grundvand? Det har først og fremmest atrazinen i brønden i Ejstrupholm. Det blev slået op i tv, radio og alle aviser, at der var fire børn, der var døde af atrazin. Hvad er fakta? Fakta er, at der nok var atrazin i brønden, men det kom ikke fra gartneren, det kom heller ikke fra landbruget, det kom fra DSB's banarealer. Det er som om, man glemmer det i debatten i dag. Det var altså ikke bønderne, der var skyld i det. Vi har 4-5 boringer, der er atrazin i. Der er ingen af dem, hvor det er beviseligt, at det kommer fra

landbruget; det kommer altså fortrinsvis fra DSB-arealerne. Det er så godt som sikkert, at man nu kan konkludere – i hvert fald har embedslægen sagt det – at de 4 dødsfald blandt børnene dernede ikke har noget med atrazin at gøre. Det er i hvert fald det, embedsmandsstanden siger; der er vel ingen, der kan vide det helt nøjagtigt.

Jeg synes også, at vi er nødt til at være ærlige. Hvis vi skal snakke om gift, og at vi er bange for at indtage gift, skal vi så ikke også se på alle de frugter, vi i dag importerer: appelsiner, æbler osv.? Hvorfor er de så friske efter mange ugers rejse til Danmark? Der er ingen tvivl om, at mange lande, vi importerer fra, slet ikke har de restriktive forhold, som vi har her i Danmark. Alligevel tager vi imod frugten derfra og indtager giften fra disse frugter.

Hr. Martin Glerup var som sædvanlig inde på afgifter. Det var, som om det var det eneste, der kunne løse eventuelle problemer. Det er, som om Socialdemokratiet vil have, at hvis en overdosis af pesticider er farligt – og det er det selvfølgelig, hvis der er tale om en overdosis – skal man bare kunne betale sig fra det.

Det mener jeg er et forkert syn på tingene. Hvis det er sådan, at videnskaben mere eller mindre kan bevise, at en overdosis går ned i vores grundvand og dermed kan være med til, at vores efterkommere skal drikke giftigt vand, så må vi simpelt hen forbyde det; vi skal ikke lægge afgifter på.

Jeg synes også, vi er nødt til at spørge: Hvorfor sprøjter landmændene og gartnerne meget mere nu, end de gjorde for 30 år siden? Det er i orden, at landmændene gerne vil. Det er jo nødvendighedens lov. For 30 år siden kunne en landmand, når han havde sået sine roer, rense i roerne, og han kunne få folk til at hakke sine roer – altså hakke ukrudtet op. Så behøvede han ikke gift.

Jeg er 47 år, og jeg har selv hakket roer i mange år. Dengang mine forældre var landbrugere, var der ikke noget med, at man sprøjtede roerne; man rensede roerne, og så hakkede man dem. I dag er dette umuligt, fordi timelønnen er for høj, og fordi byboerne ikke gider gå ud og hakke roer. Og landmanden har rigeligt i sin daglige drift. Det er altså ikke alene landmandens skyld; det er tiden, der har gjort, at der simpelt hen ikke er tid til det med roehakkere – og hvis han skal hyre nogen til det, er det umuligt at få det gjort.

Der er så også en anden ting, som de ordfører, der har været oppe før mig, har glemt at nævne. Man har nævnt landbruget og landmændene, men mon ikke man har glemt, at alle landmænd, der sprøjter med gift i dag, har været på mindst ét sprøjtekursus? De ved altså lidt om farligheden af de produkter, de sprøjter ud, og de landmænd, jeg kender, tager i hvert fald hensyn til de farer, for det er jo så praktisk indrettet, at de fleste landmænd har deres egen private vandboring ligesom jeg selv, dvs. at landmændene sprøjter omkring deres egne vandressourcer, og hvis der kommer for megen gift derned, så bliver det dem selv og deres børn, der drikker det. Derfor tror jeg faktisk, at mange bønder passer betydeligt bedre på end dem, der sprøjter på vores golfbaner, dem, der sprøjter i vores parker og på vores fodbolddbaner – for ikke at nævne kolonihaverne.

Hvorfor ikke lige nævne kolonihaveejerne? Det er nemlig rigtigt, hvad miljøministeren siger, at mange af dem er miljøsvin. Det er de faktisk, for de har ikke deres grundvandsressourcer under deres kolonihaver og de har ikke været på kursus – jeg kan se, at hr. Risgaard Knudsen nikker – det har de nok, nogle af dem, lad os sige 3 promille. Men det typiske er, at en haveejer eller kolonihaveejer går hen til gartneren og køber en liter gift af en eller anden slags, og gartneren siger: Kom du det i den grønne beholder, og sprøjt du det ud, så skal troldkonerne nok gå ud. Men der er ingen tvivl om, at mange haveejere bruger alt for store doser, så store doser, at landmændene simpelt hen ville skamme sig, hvis det var dem.

Nu lyser den gule knap, så jeg har lidt tid endnu.

Jeg vil godt lige tage en ting mere ind, som gør, at jeg aldrig har taget det her mere alvorligt, end det har kunnet bære: Vi siger jo her i Danmark, at det er lovligt at ryge cigaretter, trods det, at der på hver enkelt cigaretpakke står, at indholdet er giftigt og kræftfremkaldende – sådan står der vist; når vi nu skal snakke om gift, hvorfor forbyder man så ikke cigaretrykning? Det er så nemt at forbyde.

Jeg vil godt spørge hr. Bent Hindrup Andersen, som er godt inde i stoffet her, hvad hr. Bent Hindrup Andersen tror er mest farligt for et menneske: at drikke fire liter vand om dagen fra den boring, der er i Ejstrupholm, eller ryge 10 cigaretter om dagen.

Og så lige til slut: Hr. Martin Glerup nævnte, at kemikaliehandlingsplanen ikke kan overhol-

des. Nej, det er nok rigtigt, men kemikalieforbruget falder i Danmark; det falder endda stærkt, men ikke stærkt nok. Og en af årsagerne er jo altså de grønne marker, som vi ved lov har sagt til landmændene at de skal have. Før gik landmanden, når høsten var ovre, ud og harvede marken, pløjede marken, for at få ukrudtet væk. Det må han ikke i dag; nu skal han enten så rajgræs eller andre afgrøder. Og så er han nødt til et par gange at gå ud med sprøjten for at holde ukrudtet væk; det kunne han før med harven. Det er altså årsagen til, at kemikaliereduktionen ikke har været så stor, som handlingsplanen giver udtryk for. Det er, fordi man nu har vedtaget, at der skal være grønne marker.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det sidste, som hr. Brusgaard nævner, er jeg enig i. Jeg mener, at grønne marker, når der er tale om vintersæd, stort set skader mere, end de gavner. Det er en begrænset del kvælstof – der er ingen, der tør påstå hvor meget – der egentlig optages af den lille plante. Og samtidig får man altså en ekstra sprøjtning.

Men der er det igen, at økologisk drift jager al tvivl til side, fordi det er præget af solide efterafgrøder, som også er i stand til at opsamle kvælstoffet, og som ikke behøver at sprøjtes.

Hr. Brusgaard sagde også, at det er tiden, der gør det. Jeg mener, at det, tiden er ved at gøre nu, er, at der jo faktisk er en del økologiske brug i gang. Det har vist sig, at det kan lade sig gøre at dyrke uden sprøjtemidler. Og det mener jeg er en vigtig udvikling i tiden.

Når hr. Brusgaard nævner, at det ikke er det helt store problem, eller ligesom anskuer, at det ikke er det, så vil jeg for det første indledningsvis give ham ret i, at det jo ikke er landmanden som sådan, der skal jagtes, for han har gjort, hvad han har måttet. Det er jeg enig i.

Det, der er sagen, er, at Miljøstyrelsen efter min opfattelse godkender for mange ting og ikke har været aktiv nok med at få lavet netop det, vi diskuterer i dag: en plan for omlægning, som også indebærer økologisk drift, så der virkelig kan komme en omlægning i gang. Det har Miljøstyrelsen ikke gjort siden 1987. Siden indførelsen af vandmiljøplanen og pesticidplanen er al forskning, alle midler, blevet koncentreret inden for rammerne af de to handlingsplaner. Man har ikke været interesseret i at bruge kræfter på fremme af den økologiske drift, og det er bl.a. det, jeg håber der kommer ud af dagsordensforslaget i dag.

Men så vil jeg også sige, at det er jo sådan, at man allerede siden 1965 har sporet de første pesticider i regnvandet, og i dag kan man også finde – og har kunnet det lige siden dengang – pesticider både på Nordpolen og på Sydpolen; og det vil sige, at der ikke alene er tale om en udvaskning. I vores område skønner man, at ca. 10 pct. af det fordampet, hvorimod det på ækvator er 90 pct., der ender i atmosfæren. Der er jeg enig med hr. Aage Brusgaard i, at man også skal diskutere de sprøjtemidler, der bruges i de tropiske områder, men det er jo væsentligt nemmere at komme og diskutere det i en international forsamling, når vi har fejlet for egen dør og gjort rent i eget hus og er stoppet med brug af pesticider herhjemme.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Til hr. Aage Brusgaard vil jeg gerne sige, at det jo desværre ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold, at det kun er fra DSB-arealer, man har atrazinbelastningen. Det er i hvert fald sådan i Nordjyllands Amt, hvor jeg kommer fra, at der er konstateret atrazin i flere borer, hvor der er meget, meget langt til nærmeste jernbane.

Og med hensyn til afgiftsspørgsmålet vil jeg godt sige, at det jo drejer sig om at lægge afgifter af adfældsregulerende karakter ind på det her område, for Statens Jordbrugsøkonomiske Institut har jo gennem adskillige projekter godtgjort, at en af de mest effektive måder at få forbruget ned på er ved at gøre midlerne dyrere. Vi må erkende, at landbruget anvender en meget stor procentdel af de pesticider, der bruges, så jeg synes, det vækker til eftertanke, at nok er mængden af gift faldet, men den gift, der bliver brugt, er til gengæld så meget kraftigere og mere effektiv, fordi der er tale om højdoseringsmidler, som har en helt anden effekt end de tidligere giftmidler.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg håber, at hr. Aage Brusgaard nyder det dejlige drikkevand. Vi er jo så heldige, at vi stadig væk har godt og sundt drikkevand. Men i øvrigt vil jeg sige til hr. Aage Brusgaard, at eksemplet med cigaretterne og vandet er et umådelig dårligt eksempel at vælge, for enhver kan jo vælge at lade være med at ryge, men vi er nu alle sammen nødt til at have noget vand, for ellers kan vi faktisk ikke leve og have det godt.

Vi skal være glade for, at der var nogle mennesker, som for mange år siden passede godt på vandet, og vi skal selvfølgelig bruge den viden, vi får i dag om, at der er sprøjtegifte i grundvand og drikkevand, til nu for alvor at få gjort en indsats, sådan at vi har mulighed for også at bevare det for fremtiden.

Vi vil desværre nok også i fremtiden kunne finde flere sprøjtemidler i drikkevandet, for der er noget, der er på vej ned. De analyser, der er foretaget, er jo ikke for alle de sprøjtemidler, som bliver anvendt i dag, og man får nu altså en gang kun svar på det, man spørger om. Vi kan godt risikere – og meget vel risikere – at der er andre stoffer i vandet, som vi ikke ved noget om i dag. Så det, det handler om, er altså den langsigtede strategi, så vi får sat en hindring ind, sådan at vi i hvert fald har mulighed for at bevare noget godt.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Hr. Martin Glerup sagde, at nye midler er meget mere giftige. Det mener jeg er forkert, men det kan vi jo få miljøministeren til at bekræfte eller afkræfte. Jeg mener, at de nye midler i mange tilfælde er meget mere skånsomme og meget mere specifikke.

Så synes jeg også, at det var på tide, at hr. Martin Glerup kom lidt ud af den dér betonagtige holdning til problemløsning, at alle problemer bare skal løses med afgifter. Der må jeg sige, at hr. Aage Brusgaard har fat i det rigtige.

Jeg vil også sige til Enhedslisten, at der trods alt er flere visioner i deres holdning. Der er mange ting, jeg er uenig med Enhedslisten i, men der er trods alt lidt flere visioner i det end i den socialdemokratiske afgiftsmodel.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Nu er det så heldigt, at jeg fulgte hr. Jens Vibjergs første indlæg ret nøje og hørte meget nøje efter, hvad der blev sagt, og det fremgik helt tydeligt, at hr. Jens Vibjerg på Venstres vegne sagde, at Venstre ville bruge alle de strenge, vi har, til at sikre et giftfrit grundvand.

Det er jo netop det, vi fra Socialdemokratiets side siger, at vi vil: bruge de redskaber, vi har, i fornødent omfang. Det har ikke noget med beton at gøre, det er jo ganske almindelig sund fornuft at gøre det.

Og i den forbindelse er afgift så ét element, men der kan være andre elementer, som jeg og-

så sagde, f.eks. at vi skal have nogle særlige beskyttelsesområder for grundvandet og nogle regler for brug af de ting. Så vi er nok ikke så uenige, når det kommer til stykket, hr. Jens Vibjerg.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Det står efterhånden temmelig klart, at planter og dyr, sædceller og børn forkrøbles takket være vores måde at behandle naturen på. Det kan være svært at bevare overblikket; man kan nemt fortabe sig i statistikker og simple sammenhænge mellem årsag og virkning, f.eks. atrazin og rygmarvsbrok, og mens vi vasker hænderne i detaljerne, fortsætter forkrøblingen.

Når det gælder vores vand, er der et væld af forskellige forklaringer på, at kvaliteten af vandet bliver stadig dårligere: overforurening, forurening fra lossepladser og giftdepoter, lemfældig omgang med gift, for lave priser på sprøjtemidler, et økonomisk hårdt presset landbrug, som føler sig tvunget til at få mest muligt ud af jorden.

Midt i alt det kan man godt overse helheden, f.eks. at vi gennem EU sender penge ud til landmændene til en overproduktion af fødevarer, samtidig med at vore vandressourcer forurennes og ulandene sættes i en utålelig konkurrencesituation. Eller vi kan glemme den sammenhæng, at vi fastholder små 400.000 mennesker i en arbejdsløshedssituation, samtidig med at vi i effektivitetens og rationalitetens hellige navn sætter andre til at oversprøjte togvogne og skinner med kemikalier til fare for både det indre og det ydre miljø. Det er sådan nogle sammenhænge, vi er nødt til at bryde, hvis vi også fremover skal have rent vand.

Den nuværende regering har allerede taget en række initiativer, som bringer os på en renere kurs: Stadig bedre grundvandsanalyser, mulighederne for miljøbraklægning, stramningen af kemikalieloven og Danmarks kontante udmeldinger i EU-systemet er vigtige elementer i en bæredygtig vandstrategi.

Desværre er der for meget, som går i den gale retning. Miljøministeren har allerede været inde på problemerne med at nå målene i pesticid-handlingsplanen, for hvad nytter det, at der køres færre ton pesticider ud på markerne, når de nye midler er langt mere virksomme end de gamle.

Vi må også erkende, at politikerne har en del af ansvaret for ulykkerne. Vi har f.eks. opfordret landmændene til at lade markerne ligge grønne

om vinteren af hensyn til kvælstofudledningen; men vinterafgrøderne kræver til gengæld mere sprøjtning. Miljøplanerne modarbejder med andre ord hinanden.

Det er derfor fantastisk vigtigt, at vi i fremtiden sørger for, at Miljøministeriet, Landbrugsministeriet og de respektive ministre får samordnet politikkerne på landbrugs- og miljøområdet.

Derfor er Det Radikale Venstre også glad for det forslag om motiveret dagsorden, som hr. Bent Hindrup Andersen fremsatte på en række miljøordføreres vegne. Med den dagsorden opfordres miljøministeren og landbrugsministeren til sammen at sikre, at økologisk drift inddrages som en del af strategien for at sikre rent grundvand.

Samtidig er det glædeligt at konstatere, at så mange partier har kunnet være med på en dagsorden, som gør den økologiske drift til en del af en miljøpolitisk strategi. Dermed kan det økologiske jordbrug forhåbentlig snarest løftes ud af sin status som nicheproduktion.

Der er ingen tvivl om, at økologisk jordbrug i fremtiden bør spille en langt større rolle såvel i landbrugspolitikken som i miljøpolitikken. Samtidig må vi videre med at nedbringe forbruget af pesticider i de traditionelle landbrug. Det er bl.a. et af temaerne på den konference, som Teknologinævnet påbegynder i morgen under titlen: »Det lysegrønne landbrug«.

At der i dagsordenen tales om økologisk drift, markerer, at der ikke kun tænkes på økologisk jordbrug, men også på drift af f.eks. offentlige anlæg. Hvorfor i alverden bruge pesticider i plejen af offentlige anlæg? Det ville være glædeligt, hvis kommuner, amter og de statslige institutioner tog ved lære af Kirkeministeriet, som i samråd med bl.a. Provsteforeningen og Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte har forbudt brug af sprøjtemidler på folkekirkeligt bestyrede kirkegårde. Jeg må opfordre til, at alle forvaltere af offentlige anlæg snarest følger trop, følger kirken og ikke nøjes med den halvering af pesticidforbruget, som bliver påbudt i overensstemmelse med pesticidhandlingsplanen.

I Det Radikale Venstre ser vi frem til, at regeringen fremlægger en plan for indsatsen til sikring af drikkevandet og grundvandet. For os er vigtige indsatsområder:

For det første at vi udnytter braklægningsordningerne, sådan at de mest miljøfølsomme områder holdes uden for ekstensiv drift – vi må bl.a. sørge for at »dyrke« god grundvand. For

det andet at flere kemikalier forbydes, sådan som den igangværende revurderingsproces allerede indebærer. For det tredje må vi satse meget mere på biologiske og mekaniske bekæmpelsesmidler, end vi gør for øjeblikket; det var fru Anni Svanholdt bl.a. inde på. For det fjerde må vi påbegynde en integrering af miljøomkostningerne ved pesticiderne i markedspriserne. Og for det femte skal vi fastholde vores radikale kurs i EU, sådan at f.eks. drikkevandsdirektivet ikke udvandes.

Lad mig slå fast, at vi er nødt til at tage meget mere håndfast på problemerne med vores vand. Størstedelen af mennesket og det levende er vand. Beskidt vand er begyndelsen til enden. Økologisk drift er begyndelsen til en bæredygtig forvaltning af vores jord. Jeg håber ligesom hr. Bent Hindrup Andersen, at økologisk drift efterhånden bliver hverdagskost - ikke bare i Snapstinget.

Sonja Albrink (CD):

I de sidste år har der kørt flere forskellige kampanjer, som skulle få os alle sammen til at spare på grundvandet, for grundvandet vil måske være en begrænset ressource i fremtiden. Og nu er det altså ikke alene overforbrug, men også forurening fra bl.a. pesticider, der er med til at begrænse den anvendelige del af grundvandet og dermed vort drikkevand.

CD er fortaler for, at der må gøres en indsats for at beskytte grundvandet, så det også fremover har en høj kvalitet. Den er i høj grad afhængig af, hvordan vi selv behandler denne naturressource.

Allerede i dag arbejder regeringen jo med flere initiativer, har vi hørt, som sigter på at nedbringe miljøbelastningen fra en lang række samfundsaktiviteter; men indsatsen må naturligvis målrettes og ske på et velbegrundet og veldokumenteret grundlag.

Når pesticiderne tages op til særskilt debat, kan man ikke nøjes med blot at forholde sig til sprøjtning eller ikkesprøjtning, man må se på mulighederne for at begrænse anvendelsen; men frem for alt må man se på, hvordan man kan stimulere til en adfærdændring i retning af, at der i højere grad anvendes mindre miljøbelastende midler frem for mere miljøfarlige.

Midler til ukrudtsbekæmpelse kan helt eller delvis erstattes af mekanisk renholdelse. Dette er jo så langt fra noget nyt, men opgaven i dag kunne være igennem forskning at finde frem til metoder, som er økonomisk rentable. Forsknin-

gen vil også kunne omfatte nye dyrkningsmetoder, som kan være med til at forebygge f.eks. insekt- og svampeangreb, så både sprøjtning og anden bekæmpelse gøres helt eller delvis overflødig.

Fremtidens alternativ til de kemiske pesticider er de såkaldte biopesticider. Deres andel af verdensmarkedet er i dag kun ca. 1/2 pct., så der er jo lang vej igen, også fordi forskningen endnu ligger på et begynderstade.

Men hvad enten det drejer sig om arbejds- og produktionsmetoder, redskaber eller biologisk bekæmpelse, bør en styrket forskningsindsats indgå i debatten om de muligheder, vi har for at sikre vort grundvand. Regeringen har allerede taget skridt til at give incitamenter til en miljørigtig adfærd både i forbrug og i produktion, men CD vil også gerne medvirke til, at der igangsættes forskning i nye produktionsmetoder, så anvendelsen af pesticider i landbruget kan nedbringes, uden at landbruget derved påføres væsentlige meromkostninger eller tab af produktion.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg vil gerne sige tak til regeringspartierne ordførere for deres indlæg her i dag. Jeg kan love, at regeringen vil leve op til sit løfte og i forbindelse med Folketingets vanddag fremlægge den lovede redegørelse.

Jeg har kun få bemærkninger til ordførerne, for vi får jo lejlighed til at drøfte dette emne videre den 1. december, men jeg skal da alligevel - også for ikke at virke for uhøflig - svare på et par af de nøglespørgsmål, som har været rejst.

Hr. Bent Hindrup Andersen spørger: Hvis man virkelig fik gennemført pesticidhandlingsplanen fra 1986, ville det så være tilstrækkeligt?

Det er der ingen - tror jeg - der kan give noget helt sikkert svar på, men jeg kan i hvert fald sige, at det ville betyde, at vi ville komme meget tæt på målet om et pesticidfrit vandmiljø i Danmark, og det er fortsat min opfattelse, at man kan nå meget langt ad den vej.

Jeg tror i virkeligheden, at forskellen mellem hr. Bent Hindrup Andersen og mig er, at hr. Bent Hindrup Andersen er for det gode, men ellers ikke rigtig for noget. Vores opfattelse er, at vi skal støtte både det grønne og det lysegrønne landbrug, hvorimod det på mig virker, som om hr. Bent Hindrup Andersen nærmest bliver meget arrig, når der tales om at vælge noget, der ligger midt imellem det meget miljøbelastende landbrug, som vi kender i dag, og så det helt

økologiske landbrug. Jeg tror tværtimod, at man gør sagen en meget dårlig tjeneste, hvis man ikke også interesserer sig for mere økologiske metoder i den traditionelle landbrugsproduktion.

Men lad os diskutere det, og lad os i hvert fald som udgangspunkt glæde os over, at vi er fælles om ønsket om at fremme økologiske driftsmetoder herhjemme.

Jeg vil godt minde om, at Energiministeriet og Miljøministeriet – eller den daværende energiminister og jeg selv – indgik aftale om en handlingsplan om en grøn indkøbspolitik, hvor et af hovedmålene netop var at sikre, at det offentlige, som er en meget stor kunde, i langt, langt højere grad i fremtiden kommer til at købe økologiske produkter.

Jeg vil meget gerne studere tallene omkring økologisk landbrug og nitratbelastningen, for hr. Bent Hindrup Andersen kom med nogle oplysninger, som jeg simpelt hen ikke kan tilbagevise på stående fod, men har brug for at studere nærmere.

Jeg er selvfølgelig enig i, at økologisk landbrug er bedre end at rense vandet – man kan også sige, at det er bedre end kræft, det er klart. Det er vanvittigt dyrt at rense vandet. Alt andet er bedre, end at vi skal til at rense vort vand, og det økologiske landbrug sikrer naturligvis, at vi ikke bliver nødt til at rense vandet for kemikalier eller pesticider, hvorimod det jo ikke i sig selv er en garanti for, at vi ikke får nitratbelastninger. Det kan være, man kan løse problemet, og det vil jeg gerne studere nærmere, men indtil videre er der naturligvis et problem her.

Til hr. Jens Vibjerg vil jeg sige, at jeg er glad for, at tonen er blevet anderledes hos Venstre, i hvert fald i første halvdel af hr. Jens Vibjergs tale. Jeg tænker på, at for blot et år siden var tonen fra Venstre den, at man burde revidere alle grænseværdier opad, når vi snakkede drikkevand, i takt med, hvad mennesker kunne overleve – altså f.eks. på nitratområdet skulle man i stedet for at gøre noget ved problemet bare forhøje grænseværdierne – og da det kom til spørgsmålet om revurdering af aktivstoffer, gik Venstre som bekendt ikke ind for det forslag, der blev gennemført.

Jeg er positiv over for det stemningsskift, der øjensynlig er sket med den nye ordfører for Venstre, og det skal jeg hilse velkommen, for jeg er enig med hr. Bent Hindrup Andersen i, at hvad enten man kan lide Venstre eller ej – jeg har ikke noget personligt imod partiet Venstre – så er det svært at komme uden om, når det dre-

jer sig om landmænd, og det ville være skønt, hvis vi havde Venstre med i koalitionen for et mere miljørigtigt landbrug i fremtiden.

Så må jeg desværre skuffe hr. Jens Vibjerg ved at sige, at ingen af de undersøgelser eller vurderinger, der hidtil har været foretaget, tyder på, at punktkildebelastningen er årsagen til pesticidforureningen af grundvandet. Det er fladebehandlingen, der er problemet. Det er fladebehandlingen, der er problemet i både landbrug, skovbrug og gartneri, og det er den, vi er nødt til at tage stilling til.

Belastningstal er der ingen, der har lovet skulle udarbejdes; man har lovet at undersøge, om det var muligt at lave belastningstal, og det har vist sig, at den gevinst, man kan opnå i dette arbejde, er minimal i forhold til det ekstremt store arbejde, der skal til for at udarbejde sådanne belastningstal. De forskere, der har arbejdet med tingene, er kommet tilbage med endtydige meldinger til mig om, at den vej ikke er farbar.

Jeg er meget glad for det, hr. Jens Vibjerg sagde om nødvendigheden – det samme har landbruget jo også sagt – af hurtigst mulig at komme af med de farlige kemikalier; det tror jeg er rigtigt.

Hr. Niels J. Langkilde var inde på tanken om, om man ikke helt skulle opgive tanken om behandlingshyppighed. Til det vil jeg sige, at der er svagheder ved en behandlingshyppighedsmålemetode, men det er nu alligevel et ganske godt mål for, hvor ofte et bestemt stykke natur udsættes for en behandling, hvis formål er at dræbe liv. Glem ikke, hr. Niels J. Langkilde, at når man diskuterer spørgsmålet om pesticider, er det ikke bare et spørgsmål om vandmiljø; det er også et spørgsmål om andet liv end menneskenes, det er et spørgsmål om planter og dyr. Hver gang vi går ud og giver den en dosis og dræber liv – det er jo det, der er formålet – ja, så bringer vi også andet liv i fare. Derfor er spørgsmålet om behandlingshyppighed også set ud fra det synspunkt vigtigt.

Jeg vil definere rent grundvand ikke som H_2O – jeg tror, det er rigtigt, som det blev sagt, at det måske kun findes på laboratorier – men jeg vil definere det som det vand, som ikke er nogen trussel mod sundhed og liv, altså hverken er en trussel for os mennesker eller en trussel for flora og fauna. Vand, der er rent forstået på den måde, vil jeg tro at langt de fleste af os vil opfatte som rent vand.

Så er jeg selvfølgelig lige så interesseret som hr. Niels J. Langkilde i at få undersøgt de tilba-

gerapporteringer, der foreligger, og det er jo det, vi har god mulighed for at gøre her den 1. december.

Jeg kan sige til fru Anni Svanholt, at vi er meget optaget af de konkrete forslag, hun var inde på omkring fremme af økologisk jordbrug. Jeg synes, hun nævner mange gode tanker. Landbrugsministeren har jo selv sagt, at han er enig med Socialistisk Folkeparti i, at der er en række ting, der kan gøres for at fremme økologisk jordbrug.

Og så må jeg til sidst sige til hr. Aage Brusgaard, der til min glædelige overraskelse er medforslagsstiller til dagsordenen i dag: Miraklernes tid er ikke forbi! Vi har ellers altid kunnet regne hr. Aage Brusgaard som en fuldstændig sikker anbefaler, når det drejede sig om at bekæmpe ethvert miljøpolitisk fremskridt, så jeg er meget glad for at se, at hr. Aage Brusgaard nu er med i rækken af forslagsstillere.

Når jeg lidt ironisk råbte »miljøsvin!«, da hr. Aage Brusgaard mente, at folk, der ejede kolonihaver, var blandt de væsentligste forårsagere af pesticidforureningen af vores grundvand, så hænger det sammen med, at det dog er den dårligste bortforklaring, jeg har hørt endnu. Mindre end 1 pct. af alle pesticider i Danmark bliver brugt i private haver, og af dem udgør kolonihaverne en brøkdel. Og efter det kendskab, jeg har til folk, som passer deres kolonihaver, er de ikke bange for at lægge nogle kræfter i at holde ukrudtet nede dér; så det kan ikke engang forklare en promise af problemet. Det var derfor nærmest ment ironisk, da jeg sagde det.

Så siger hr. Aage Brusgaard, at landmændene har passet godt på grundvandet. Jeg tror, at landmændene gerne vil passe godt på grundvandet. Jeg tror også ligesom hr. Aage Brusgaard - og dér er jeg 100 pct. enig med ham - at det simpelt hen virker imod hensigten, hvis man udnævner landbruget eller den enkelte landmand til miljøsvin eller til forbrydere på det her område. For det er ikke sådan, den pågældende opfatter sig selv; han synes med en vis ret, som hr. Bent Hindrup Andersen var inde på, at han bare har gjort det, han har haft lov til at gøre. Men det, der er problemet, er, at de ting, han er blevet anbefalet at gøre igennem de seneste årtier, har været til skade for grundvandet.

Når hr. Aage Brusgaard med rette siger, at vi stadig har masser af godt grundvand, så er det, fordi vi har meget gammelt grundvand. Geologerne fortæller os, at hvis man har grundvand, der er mere end 40 år gammelt, behøver man

faktisk ikke at prøve det; så er det rent. Men alt grundvand, der er mindre end 40 år gammelt, indeholder med stor sandsynlighed sprøjtemiddelrester, og det er selvfølgelig, fordi dyrkningsmetoderne i landbruget har ændret sig i de sidste 40 år.

Så man skal ikke anklage den enkelte landmand, men man kan vel roligt sige, at den moderne form - eller det, man kalder den moderne form - for landbrug, gartneri og skovbrug har været en belastning. Det er det, vi har en fælles interesse i at komme væk fra igen, og dér har vi brug for alle de politiske partier i Folketinget, og dér har vi i høj grad også brug for organisationer og mennesker uden for dette hus.

(Kort bemærkning).

Jens Vibjerg (V):

Nu sagde jeg i mit indlæg, at vi skulle holde hovedet koldt i denne debat, og jeg skal ikke starte en nitratdebat, men det viser bare, at når vi snakker pesticider, så tager vi det alvorligt, for det mener vi er en fare, hvorimod nitrat er en naturlig del af vores økologiske kredsløb, så det anser jeg ikke for at være noget større problem.

Så siger miljøministeren, at der er undersøgelser, der viser, at forureningen ikke stammer fra punktkilder. Det kunne jeg godt tænke mig at få uddybet. Foreligger der undersøgelser, der viser det og afkræfter risikoen ved nedsivning, f.eks. ved dårligt udførte grundvandsboringer? Det er jo en tragt lige ned til grundvandet, og hvis der kommer pesticidrester ned i f.eks. 50 m's dybde og der ingen ilt er til stede, så ved vi, at der ingen omsætning sker.

Det er også derfor, at man i Vestjylland næsten ikke finder pesticidrester, selv om man synes, det skulle fare hurtigt ned, for dér er der ilt i jorden, og derfor bliver de omdannet og nedbrudt. Derimod på den gode jord, hvor det smutter ned i nogle sprækker, får vi forureningen. Det er derfor, at vi foreslår, at man får autoriseret de firmaer, der borer ned i vores undergrund, sådan at vi er sikre på, at vi får lavet kvalitetsarbejde, hvor man har direkte adgang til vores grundvand.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Til ministerens bemærkninger om, hvordan jeg ser på det lysegrønne landbrug, vil jeg sige, at det er ikke, fordi jeg er specielt ophidset, men det, jeg ikke kan lide, er, at man måske lokker landbruget til en løsning, som så viser sig lidt senere alligevel ikke at være nogen løsning.

Ministeren kan jo heller ikke garantere, at f.eks. en halvering af pesticiderne ikke senere hen viser sig at være en fejltagelse. Der er jo heller ingen, der endnu har set konsekvenserne af, hvad det betyder, at der er sprøjtemidler direkte i vores produkter, altså ikke engang via vandet. Det vil sige, at der er en lang række uheldige overraskelser, der ligger under jorden hele tiden. Og dér er det jo, at det er miljøministeren og Miljøstyrelsen, der står som de egentlig ansvarlige, når de anbefaler landbruget fortsat at bruge f.eks. sprøjtemidler, dog i et begrænset omfang.

Jeg mener, at der vil blive en uendelig lang strid om, hvorvidt det er giftigt eller ej, i forhold til den kemiske industri, men også i forhold til, om EU skrider ind og ophæver vores forbud. Det er derfor, jeg mener, at det er en lang strid, der vil trække store veksler på forholdet mellem by- og landbefolkningen, som man lægger op til ved at fortsætte ad en vej, som jeg ikke mener er nogen vej: det lysegrønne landbrug.

En anden ting er, at hvis man omlægger til det lysegrønne landbrug, så får man alle besværlighederne, men man får ikke nogen gevinster ud af det, altså man får ikke opbygget en frugtbar jord, man får ikke humus opbygget, sådan som man gør i det økologiske jordbrug, så man efterhånden får en frugtbar jord, der kan give et ordentligt overskud.

Man får heller ikke markedsandelen. Det er svært, når man kun kan stå frem og sige: Det her produkt er sprøjtet lidt mindre end et andet produkt. Selv Hendes Majestæt Dronning Margrethe vil have svært ved at sælge et produkt, der kun er lidt færre pesticider i. Dér er det væsentlig nemmere, når man kan sige: Det her er et rent produkt, det er et økologisk produkt. Og landmændene kan så også få den merværdi, de higer efter, for en højprisvare. Det mener vi der er et perspektiv i, det vil være at vælge en strategi, som også kan lønne sig på lang sigt.

(Kort bemærkning).

Niels J. Langkilde (KF):

Det er ministerens bemærkning om behandlingshyppighed, som kalder mig herop.

Det, vi må kunne blive enige om, er, at vi skal bruge så lidt giftstof som overhovedet muligt. Så vidt jeg erfarer, er der mange, der vælger at sprøjte ganske lidt et par gange i stedet for meget én gang, og hvis vi får en mindre miljøbelastning på den måde, må det være i vores interesse. Vi skal ikke animere nogen til at bruge en

ordentlig gang gift i ét hug, hvis det kan klares med mindre, når man kommer tidligt i forløbet, når nogle små planter er spiret frem, i stedet for at vente, til alle er spiret op og er kommet i vækst.

Men det er et mere teknisk spørgsmål, som jeg mener vi skal tage op i de kommende forhandlinger på og efter vores vanddag.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er rart at kunne konstatere, at der er en massiv opbakning til, at økologisk landbrug nu bliver anerkendt som en ren produktion. Det lyder mærkeligt, men det er rent faktisk første gang, at økologisk drift får en så central placering. Det er vi utrolig glad for.

Så har jeg nogle kommentarer til nogle af indlæggene. Hr. Martin Glerup var inde på, at man også i en plan kan gå ind og vælge nogle bekæmpelseszoner og derigennem sikre rent grundvand.

Jeg vil advare imod, at man går alt for langt ad den vej og spreder alt for megen information om, at det kan lade sig gøre. Der er godt nok lavet en strategi i Tyskland, hvor et vandværk i München-området er gået ind og har tilbudt producenterne 550 D-mark for at omlægge til økologisk jordbrug; men det viser sig, at det er et område i en dal i et bjergområde, som har et meget definitivt afgrænset område, hvorfra de indvinder deres grundvand. Hvis man skulle anlægge den samme tanke i Danmark, ja, så måtte man faktisk betragte Danmark som ét stort sammenhængende område, fordi grundvandet indvindes jævnt over det hele. Derfor er der ikke nogen vej frem i at lave egentlige bekæmpelseszoner.

Dernæst vil jeg sige, at jeg selvfølgelig også mener, at det med forureningen af vores grundvand også handler om andre ting. Jeg er da også enig i, at landbruget skal sige stop for overtagelse af slam, indtil man har fået en kontrol af, hvad det indeholder. Jeg vil også gerne diskutere forslag om autoriserede brøndboringer. Og jeg forstår også, at hr. Jens Vibjerg er interesseret i at støtte – og det ved jeg – økologisk drift, når der er muligheder for den.

Det, det så drejer sig om, er, at et initiativ som det her jo så kan følges op med en række forslag, som kan gøre det rentabelt at sætte gang i omlægningen til økologisk drift. Jeg har før nævnt – det var også det, SF var inde på – spørgsmålet om en bedre finansiering af omstillingsstøtten, og det er også et spørgsmål om at få indført en varig støtte til den økologiske drift.

Og så mener jeg også, at der er et problem, hvor en anden plan, nemlig energiplanen, begrænser udbygningen af det økologiske brug. Det er sådan, at energiplanen lægger op til, at man stort set skal brænde al den halm af, som økologerne skal bruge til at komme ned i jorden.

På den anden side lægger energiplanen også op til yderligere sprøjtning på brakarealerne, i og med at den lægger op til, at man gerne må have en energiafgrøde dér uden at begrænse sprøjtemidlerne, dvs. man har en braklægningsordning, hvor man ikke får nogen miljøeffekt. Her er det vores opfattelse, at den allerbedste måde at få en miljøeffekt på vil være at omlægge til økologisk brug.

I dag er det gennemsnitlige produktionstab ca. 15 pct., men det svarer stort set til det, som vi snakker om, at man skal tage ud af driften for at begrænse produktionen. Dvs. at en ekstensivering i form af økologisk drift vil give den samme begrænsning af overskudsproduktionen, og man vil få en miljøeffekt ud af det. Derfor vil vi gerne også rejse en debat efterfølgende om, hvordan man kan få en energiplan, der ikke modarbejder en omstilling til et økologisk landbrug.

Men det har været en meget positiv debat, og jeg ser frem til, at også andre partier og grupper i Folketinget nu vil være med til at tage de skridt, der skal til, for at den økologiske produktion kan blive en stor del af strategien for et pesticidfrit grundvand. Det har vi jo ikke taget stilling til i dag, men vi vil følge det op med et forslag til folketingsbeslutning om fremme af økologisk jordbrug.

Niels J. Langkilde (KF):

Der har været mange spændende indlæg her i dag, og jeg skal ikke kommentere dem alle, men der er et par enkelte punkter, der måske kunne trænge til en lille kommentar.

Jeg tror, noget af det, vi har behov for at kigge noget mere på, er forholdet mellem offentligt og privat, når vi snakker miljø. Vi er i den situation, at når vi snakker om vandværker og kontrol af vandets kvalitet, har vi et klassisk problem.

Hvis der ikke er tale om et privat vandværk, men om et offentligt vandværk, tror jeg, vi med fordel kunne arbejde i den retning, at vi siger, at det offentlige optræder som myndighed, men aldrig som en myndighed, der kontrollerer sig selv; det kan altid være med til at skabe utrythed. Jeg tror, vi sikrer forbrugerne den bedste vandkvalitet, hvis vi sørger for, at det er private an-

delsselskaber eller foreninger, der bringer vandet op, og at det derefter er offentlige myndigheder, der kritisk analyserer vandet eller sørger for, at det bliver kontrolleret, så borgerne får den maksimale tryghed, når det gælder det, der er så væsentlig en del af den daglige ernæring.

Jeg er også meget glad for, at så mange kommuner er gået foran og har afskaffet brug af sprøjtemidler i deres parker og haver. Man kan jo sige helt det samme om folkekirken. Den er meget langt fremme, og det kunne måske lægge op til, at når kirken nu tager sig så godt af det forhold, at de døde skal undgå giftene, så måtte det være vores opgave at tage os af, at de levende kan komme i samme situation.

Hvad angår det forslag, Venstre rejste angående en eventuel autorisationsordning for brøndborere, vil jeg sige, at jeg synes, det var et meget interessant forslag, som vi bør overveje at kigge nøjere på; det vil jeg helt bakke op.

Så var den socialdemokratiske ordfører inde på grønne afgifter, og jeg vil sige, at netop dette område er måske ikke det mest velegnede at introducere dem på. De Konservative er grundlæggende interesseret i også at bruge økonomien til at styre med. Det er da noget af det, der styrer os alle sammen. Hvis det gør lidt ondt i pengepungen, kan vi godt finde ud af at gøre noget andet. Men når det drejer sig om pesticider, som er farlige for os, skal vi jo slet ikke have dem; det er den vej, vi skal, og så er det omsonst at tale om grønne afgifter på det her område.

Jeg tror, der er et enkelt punkt, vi også med fordel kunne drage ind i vores videre snak, og det er; om ikke vi skulle oprette det vandråd, som hr. Per Stig Møller i sin tid foreslog. Vandrådet kunne være det organ, der sørger for i al fald på vandområdet at koordinere de mange handlingsplaner, så de ikke er i modstrid med hinanden. Vi har i dag hørt, at flere af handlingsplanerne efter nogles opfattelse har modarbejdet hinanden, og dér trænger vi nok til nogle specialister, der kan belyse det problem på bedste vis.

Anni Svanholt (SF):

Det har på mange måder været opmuntrende at deltage i debatten i dag og høre de forskellige ordførere, i særdeleshed fra Venstre og De Konservative, som gerne vil være med til at styrke og støtte den økologiske drift.

Jeg tror, det er meget vigtigt, at der bliver givet sådanne politiske signaler til landmændene. Landmændene skal have al mulig støtte i

øjeblikket til at omlægge til økologisk brug, og landmændene skal gribe chancen. Her er muligheden; nu vil forbrugerne gerne købe varerne, og landmændene kan så gå i gang med at producere dem.

Det er nok også den bedste måde, hvorpå landmændene igen kan blive frie bønder, kan blive fri for alle mulige bureaukratiske ordninger, EU-ordninger. Hvis de satser stærkt på økologisk drift, er der en chance for, at økonomien kan bære – også i fremtiden – da der er stadig stigende interesse også i udlandet for økologiske varer.

Vi mener ligeledes, at det at satse på økologisk drift er det bedste kampmiddel mod kemigiganterne. Vi kan ikke vinde kampen mod dem på deres præmisser. Vi skal vælge en helt anden bane, og det er den økologiske strategi; det er det, der duer.

Jeg vil gerne hermed også sige tak til miljøministeren for de positive ord om SF's konkrete forslag til at fremme økologisk drift. Jeg synes, det er meget godt og meget vigtigt, at ministeren overvejer forbud mod endnu 27 sprøjtemidler; det er en nødvendighed i den nuværende situation. Vi skal satse på det meget langsigtede og så også her og nu tage fat, hvor der kan tages fat, både med forbud og med afgifter. Så dagen i dag har givet et vigtigt bidrag til en konstruktiv diskussion om det fortsat meget centrale emne, sikring af vores fælles drikkevand, en diskussion, som vi også skal have på vanddagen den 1. december.

Aage Brusgaard (FP):

Angående Venstres forslag om autorisation for brøndborere vil jeg sige, at det kan også undre mig lidt, at en brøndborer ikke skal have sådan en autorisation, når nu vi ved, at en smed, der bare skal sætte en vandmåler på, skal have en ret stor og langvarig uddannelse for at måtte udføre dette arbejde.

Til hr. Bent Hindrup Andersen vil jeg da godt sige tak for debatten i dag. Hr. Bent Hindrup Andersen nævnte, at økologisk drift indtager en væsentlig plads i den fremtidige strategi. Jeg vil godt sige, at når Fremskridtspartiet stemmer for dagsordenen, er det ikke, fordi vi mener, at økologisk drift skal have så fremtrædende en plads endda, men det, der står i dagsordenen, er jo, at økologisk drift inddrages som en del af strategien, og det vil altså sige, at blot der er to kolonihaver på Mors, der dyrkes økologisk, er det jo en del af strategien for at holde grundvandet fri

for pesticider. Derfor er der faktisk ingen, der kan stemme imod denne dagsorden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 8 af Bent Hindrup Andersen (EL), Martin Glerup (S), Jens Vibjerg (V), Niels J. Langkilde (KF), Anni Svanholt (SF), Elsebeth Gerner Nielsen (RV), Aage Brusgaard (FP) og Sonja Albrink (CD) (se foran) vedtoges enstemmigt med 101 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 13:

Forslag til folketingsbeslutning om grøn beskæftigelse.

Af Jes Lunde (SF) m.fl. (Fremsat 25/10 94).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg synes, det er et fortræffeligt forslag, Socialistisk Folkeparti her har lagt frem. Der er ingen tvivl om, at alle ideer, der overhovedet har virkelighedspræg eller præg af virkelighedsnærværelse, og som på samme tid kan forbedre miljøet, gøre dansk natur rigere og skabe gode varige job, bør undersøges og overvejes positivt og bør fremmes.

I virkeligheden kan man sige, at et af de slogans, der burde appellere mest til os, når vi taler om fremtidsstrategier, burde være sloganet »Et godt miljø giver gode job. En rig natur giver ny rigdom«.

Derfor modtager regeringen dette forslag i en meget positiv ånd og vil meget gerne drøfte videre med Socialistisk Folkeparti, hvordan vi kan komme videre med disse ideer, som jo ikke alene er dagsaktuelle, selv om der er meget, der kan gøres her og nu. Meget er allerede gjort, som jeg skal komme ind på, men der er også noget, vi skal se på i de kommende år.